

Diagnosi de l'exclusió social a la comarca de l'Anoia

Aproximació a la realitat social 2020

Resum executiu

Consell Comarcal de l'Anoia

**Diputació
Barcelona**

Elaborat per encàrrec i amb la col·laboració del Consell Comarcal de l'Anoia

Catàleg 2019. PMT: 1940010148

Direcció tècnica

Diputació de Barcelona
Àrea d'Atenció a les Persones
Gerència de Serveis de Benestar Social
Servei d'Acció Social

Consultoria tècnica

The logo for 'el r isell' features the word 'el' in a dark grey font, followed by a red vertical bar that acts as a stylized 'r', and then the word 'isell' in a dark grey font.

Diputació de Barcelona
Maig de 2020

Mapa de vulnerabilitat de l'Anoia

Resum executiu

Entre els mesos de juliol de 2019 i maig de 2020 s'ha dut a terme el mapa de vulnerabilitat de la diagnosi de l'exclusió social a l'Anoia, així com una valoració dels recursos existents. El Consell Comarcal de l'Anoia ha fet la demanda de suport a la Diputació de Barcelona per realitzar el present treball.

El mapa de vulnerabilitat social és el que identifica els factors generadors de vulnerabilitat o d'exclusió social que més incideixen en la ciutat, i a l'hora identifica les persones i col·lectius que es troben en situacions de major grau de vulnerabilitat.

Aquest document és un resum executiu del mapa de vulnerabilitat, per tant, només es destaquen aquelles informacions més significatives a mode informatiu més que no analític. Recomanem acudir al document mare per tenir tota la informació disponible.

Metodologia

El document consta de dos parts diferenciades. La primera part és de caire conceptual i teòrica i respon a la necessitat d'explicar els conceptes d'exclusió i inclusió social, les seves causes i conseqüències, així com desgranar les dimensions que integren el concepte d'exclusió social, que guiaran l'estructura del document.

La segona part, la que conforma el gruix del document, està formada per l'anàlisi de les dades que han estat extretes de fonts secundàries i del propi Consell Comarcal, com també de la informació recollida a partir de les entrevistes amb els agents socials que s'han cregut rellevants i que tenen relació amb el fenomen de la inclusió social, i amb una sessió participada amb 56 persones tècnics d'entitats, de l'administració i membres d'empreses de la comarca. El document ha estat revisat i validat per via telemàtica arrel de la crisi de la COVID-19, amb les aportacions de 41 persones.

Les dades qualitatives recollides ens permet anar més enllà de les xifres i descobrir les percepcions dels agents socials en relació a l'exclusió social i de les possibles línies d'acció.

L'anàlisi quantitatiu ha estat elaborat a partir de la cerca i tractament de dades estadístiques disponibles. Han estat nombrosos el registres consultats per tal d'obtenir la informació necessària per realitzar aquesta aproximació a la realitat de l'exclusió social a l'Anoia.

El concepte d'exclusió social

Pren rellevància fer una petita aproximació al concepte de l'exclusió social, ja que la seva conceptualització explica, també, com s'ha estructurat el document de la diagnosi de l'exclusió social.

En la nostra anàlisi, la definició d'exclusió social la situem en el marc de l'estudi de les desigualtats socials i incorpora les transformacions econòmiques, socials, polítiques i culturals que afecten la nostra societat, generant nous riscos i trajectòries de vulnerabilitat en les persones.

El concepte d'exclusió social fa referència a la naturalesa canviant i multidimensional dels problemes socials que sovint han estat descrits i delimitats a partir del terme pobresa. Com la pobresa, l'exclusió social descriu situacions de carència material, però va més enllà i incorpora moltes altres formes de desavantatge social que s'expliquen per transformacions estructurals i situacions de desigualtat; com ara la discriminació, el trencament familiar, els problemes de salut, les carències educatives o la pèrdua del lloc de treball, que dificulten o impedeixen a les persones participar en activitats clau de la societat.

L'exclusió social és, per tant, un concepte integral que mostra la complexitat d'un fenomen social que s'expressa en un o més àmbits vitals de les persones, desencadenant situacions d'una gran varietat i intensitat.

Àmbits i factors de l'exclusió social

Per tal de poder conceptualitzar un fenomen complex com el de l'exclusió social, cal desfer-lo en dimensions més petites que siguin aprehensibles pels investigadors, és a dir, que permetin dur a terme un mesurament i que permetin copsar aquest fenomen en totes les seves cares.

Per tant, l'exclusió social ha estat conceptualitzada a partir dels diversos àmbits de la vida de les persones on es poden generar situacions de desavantatge i trencaments en les trajectòries de vida de les persones. En cada un d'aquests àmbits, es generen factors d'exclusió, que són aquells fets que poden generar l'inici de trajectòries de vida marcades per l'exclusió o, també, que es poden acumular en unes trajectòries ja vulnerables, fent encara més precària la situació vital d'algunes persones.

Tot seguit es mostra una taula que recull els 7 àmbits d'exclusió tipificats i exemples de factors d'exclusió en cada un dels àmbits definits.

Al mateix temps, s'hi poden observar els eixos transversals de desigualtat que actuen de forma transversal en totes les dinàmiques d'exclusió social: el gènere, l'edat i la procedència o ètnia de les persones. Aquests eixos de desigualtat no constitueixen per si sols factors d'exclusió, sinó que situen les persones en posicions de major o menor fragilitat.

Això vol dir que davant d'una mateixa situació de vulnerabilitat (per exemple, perdre la feina) en funció de la posició de l'individu en aquests eixos transversals, la seva situació de fragilitat es veurà

més o menys agreujada: no és el mateix quedar a l'atur sent un home autòcton de 30 anys que si es tracta d'una dona de 55 anys.

La contemplació d'aquests eixos posa en valor i de relleu les aportacions de la literatura feminista sobre les interseccions, que evidencia que les persones estem creuades per diferents eixos de desigualtat que es reforcen si es donen de forma combinada sobre un mateix individu.

Indicadors de context

Aquests són indicadors relatius a la demografia de la comarca i indicadors dels Serveis Socials comarcals, que ens permeten una primera aproximació a la realitat de la comarca.

Demografia

En termes demogràfics, allò que cal destacar és de la comarca de l'Anoia és la desigual distribució de la població en el territori, en base a determinades variables. S'observa que la comarca presenta subzones internes molt marcades en funció de la concentració de la població, l'envelliment i altres variables de tipus social que veurem més endavant.

En termes demogràfics, podem parla de dues comarques, l'Anoia Rural i l'Anoia Sud -que englobaria també a Conca d'Òdena. L'Anoia Rural presenta una densitat de població menor, major envelliment i major masculinitat; totes aquestes són característiques que presenten, en termes generals, els entorns rurals de les societats occidentals.

Figura 1- Població per municipis, 2018

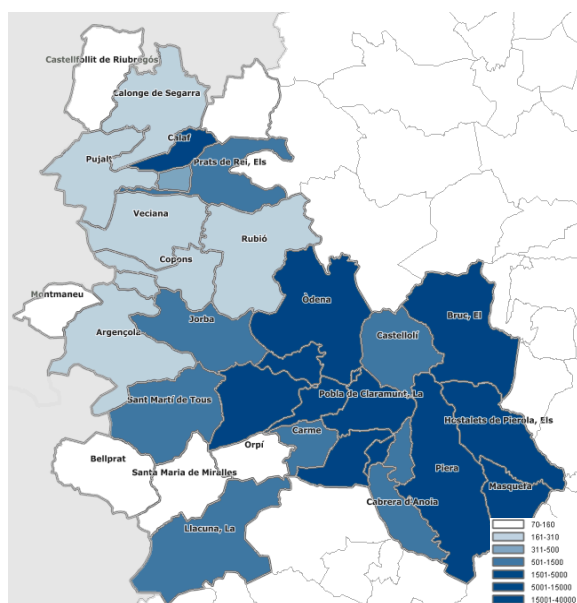
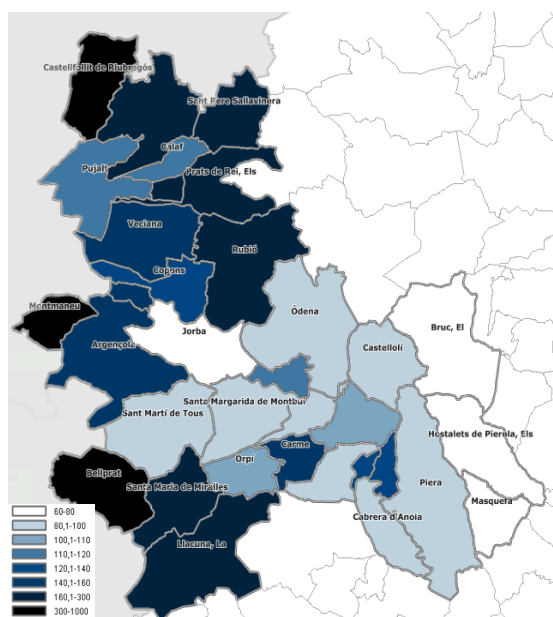

Figura 2- Index d'envelliment

Font: Hermes de la DIBA

Les figures anteriors posen de relleu aquesta distribució desigual de la població pel territori i la presentació de característiques demogràfiques molt marcades territorialment.

Tot i que en termes generals, la comarca de l'Anoia no sigui una comarca envellida, sí que hi ha zones on aquest envelliment és molt elevat, evidenciant una desigualtat demogràfica clara en la comarca.

Taula 1- Índex demogràfics comparats, 2018

	Anoia	Comarques Centrals	Catalunya
Envelliment	99,39	123	119,3
Sobreenvelliment	16,02	19	16,7
Dependència juvenil	28,34	24,9	24

Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Hermes de la DIBA

Aquesta situació posa de relleu la importància de poder articular respostes diferenciades en funció del territori. Com hem comentat, aquesta desigual distribució territorial de la població no es deu només a aspectes demogràfics, sinó també socials, remarcant la necessitat de territorialització de la planificació.

Pel que fa a la procedència de la població no s'observa una distribució territorial tant marcada com en les altres variables analitzades. Les dinàmiques d'assentament de la població nouvinguda responen més a aspectes vinculats amb les oportunitats laborals i amb les xarxes relacionals que no a cap altre criteri. Les dades situen el percentatge de població estrangera a la comarca en un 10,6%, sent del 14,19% la del conjunt de la demarcació de Barcelona. En el cas de les persones estrangeres no s'observa una distribució tant clara com en les anteriors variables, però sí que la distribució territorial és desigual. Hi ha una concentració molt rellevant a Calaf, on la xifra es quasi el doble que la resta de la comarca, seguit de la Llacuna, Carme i Igualada com a municipis de la comarca que superen la mitjana.

Taula 2- Municipis que superen la mitjana comarcal de població estrangera

Municipi	Percentatge de població estrangera
Calaf	18,92%
Llacuna, La	11,12%
Carme	10,86%
Igualada	10,72%

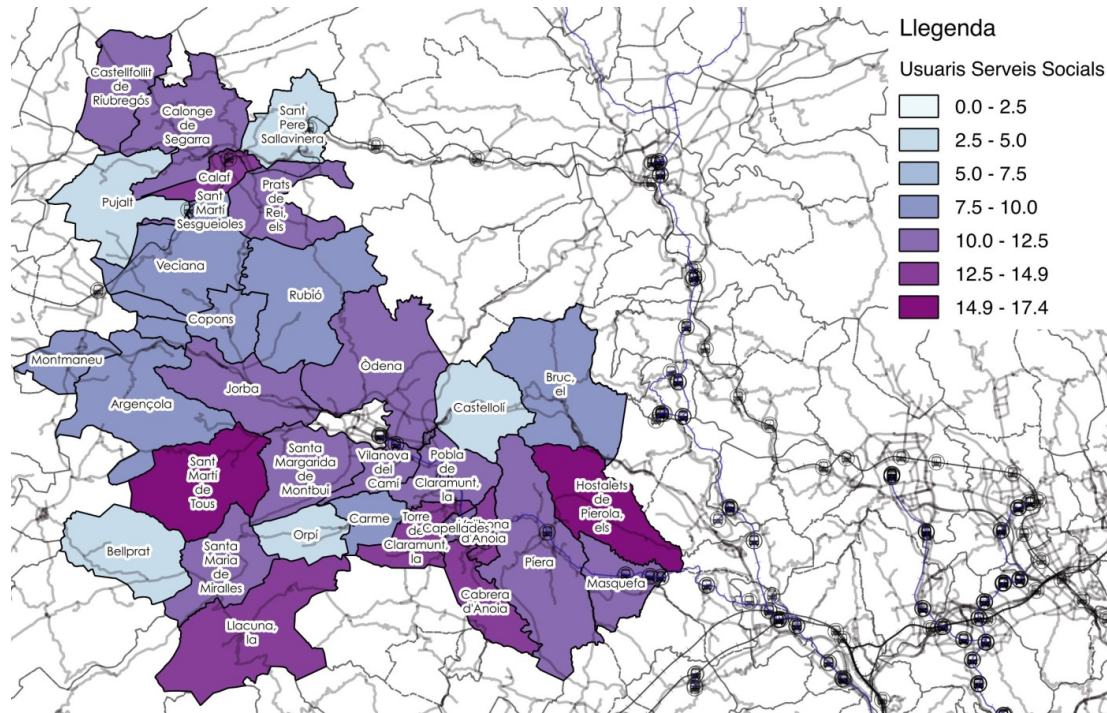
Font: Elaboració pròpia a partir de dades de l'Hermes de la DIBA 2018

Finalment, les característiques de la població estrangera són que és molt més jove que la població autòctona, amb uns nivells d'envelliment -i per tant necessitats vinculades a edats avançades a la població- molt menor que no pas el conjunt de la població de la comarca. Per procedències, la marroquina és clarament protagonista ja que representa un terç del total de la població estrangera. La següent és la romanesa però representa menys d'un 10% del total de persones estrangeres.

Indicadors del Departament de Benestar Social de l'Anoia

Així com la població està desigualment distribuïda en el territori comarcal a partir de certes variables demogràfiques, també veiem certa relació en les característiques socials d'aquesta distribució en el territori.

Figura 2- Usuaris de serveis socials sobre el total de la població per municipis. 2018

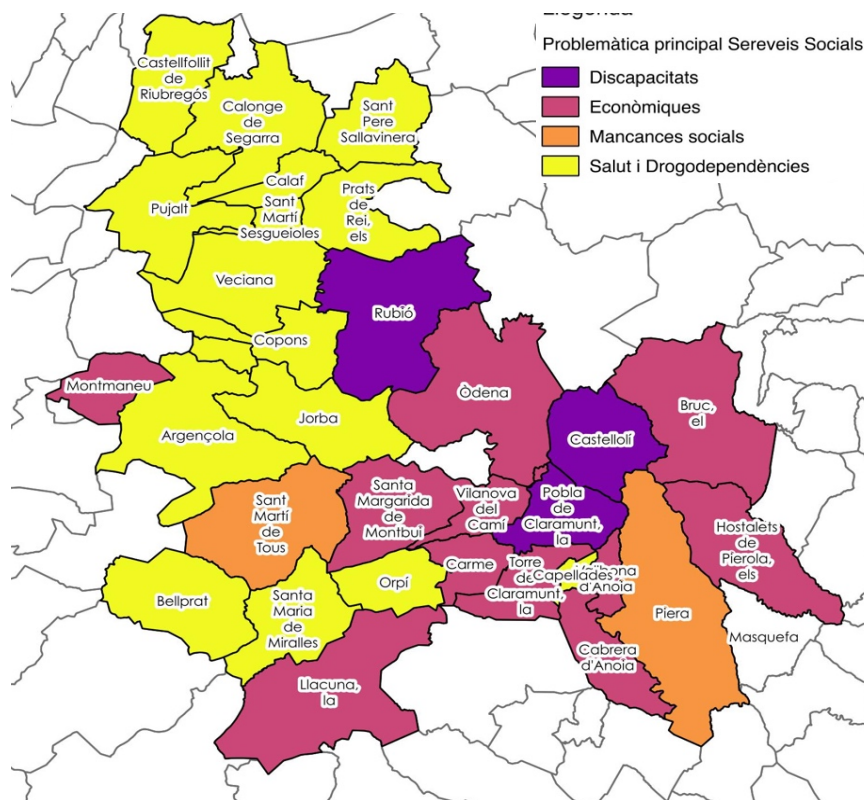

Font: elaboració pròpia a partir de les memòries del Departament de Benestar i Atenció a la Ciutadania de l'Anoia

El primer que podem observar és que en els municipis més de l'Anoia Sud i de la Conca hi ha més persones usuàries sobre el total de la població del municipi, amb l'excepció de Calaf.

A l'Anoia Rural hi ha menys població usuària dels serveis socials, en termes generals. Això pot ser degut al procés d'expulsió de molta població de l'Àrea Metropolitana d'ençà de la crisi de 2008; població que s'instal·la en poblacions on el cost del lloguer és comparativament menor, a prop de Barcelona i de vies de comunicació, o bé, que s'instal·len en segones residències de les que disposen en les urbanitzacions. Aquesta població arriba a la comarca amb problemàtica econòmica i de vulnerabilitat social: sense feina, sense xarxa relacional al territori, a vegades sense vehicle propi i altres possibles problemàtiques sociosanitàries o relacionals. Aquest fet pot explicar, en part, la distribució comarcal de les principals problemàtiques per municipi:

Figura 3- Principal problemàtica per municipi. Anoia 2018

Font: elaboració pròpia a partir de les memòries del Departament de Benestar i Atenció a la Ciutadania de l'Anoia 2018

Les dades que conformen el mapa anterior poden presentar biaixos a l'hora de fer el recompte de casos: per diferències de criteri entre professionals o bé perquè les problemàtiques estan relacionades entre sí, però només se'n pot destacar una. Sigui com sigui, podem observar una relació entre el territori i la principal problemàtica per municipi. L'Anoia Rural destaca per problemes de salut i drogodependències que, atenent a l'envelliment tant elevat, podem vincular amb problemes de salut vinculats a l'edat de la població. Per la seva banda, l'Anoia Sud i la Conca destaquen per problemàtiques econòmiques que es poden deure a la major concentració de població en edat activa, possiblement força d'aquesta vinguda de l'Àrea Metropolitana.

En termes absoluts, les intervencions dels serveis socials han davallat a la meitat entre 2015 i 2018. Les que més han davallat són les atencions vinculades a aspectes d'habitatge i laborals, seguides de les d'aprenentatge. Els que han augmentat són les intervencions catalogades com de manca social i "altres". Aquestes dades contrasten amb els increments de les ajudes d'urgència social, on les d'allotjament i alimentació són les que més han pujat en el mateix període (tant en nombre com en import). Val a dir que aquest indicador va molt lligat als programes concrets de de suport als ens locals per part d'administracions supramunicipals o als criteris polítics dels ens locals, per tant no són necessàriament un indicador de la realitat social.

Pel que fa al perfil de les persones ateses, el què observem és que entre 2015 i 2018 l'increment més gran d'atencions és en famílies i persones grans, seguit de la població amb discapacitat i les persones joves. Els perfils que més han davallat són les persones migrades i pertanyents a minories ètniques, seguidament les persones sense llar i les toxicòmanes.

Àmbit Econòmic

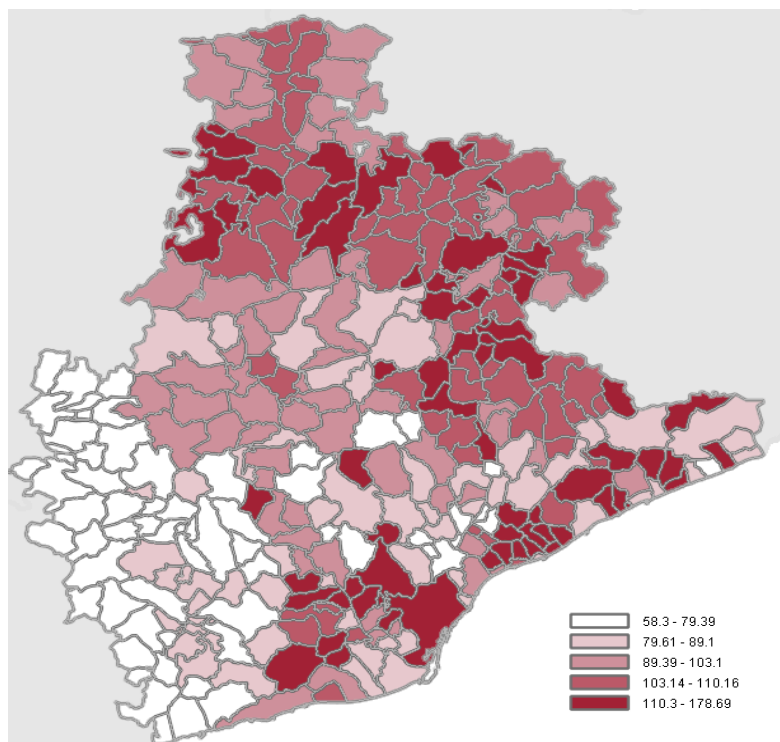
Malgrat l'exclusió social és un fenomen multifactorial, l'àmbit econòmic és un dels principals a l'hora de definir les situacions d'exclusió. A les situacions de mancança econòmica no s'hi arriba d'una sola manera: a) es poden trobar situacions de pobresa heretada, que són aquelles situacions d'exclusió cronificades que es transmeten de generació en generació en el si d'una família. Són nombrosos els estudis que relacionen les problemàtiques econòmiques en la llar, o una adscripció de classe baixa, amb uns pitjors resultats acadèmics, pitjors problemes de salut i unes ocupacions més precàries. Aquest és una altra de les característiques de l'exclusió, el seu caràcter relacional: patir mancances en un dels àmbits, comporta patir-ne en d'altres. b) les altres situacions de pobresa són les de pobresa sobrevinguda; situacions que arrel de la crisi econòmica han caigut en situacions de greu vulnerabilitat o exclusió i que no s'han recuperat atesa la desigual sortida de la crisi i l'aprofundiment de les desigualtats resultant.

Les dinàmiques de segregació urbana que s'han donat en els darrers anys, sobretot a l'Àrea Metropolitana de Barcelona, on les persones en situacions de vulnerabilitat i/o exclusió s'han vist expulsades cap a les perifèries i els barris i municipis amb menors costos d'habitatge (i amb menors recursos socials per fer front a aquesta arribada de població). Aquesta tendència ha arribat també a l'Anoia, amb l'arribada de famílies en situacions de vulnerabilitat que s'han assentat en els municipis més propers a Barcelona, en ocasions ocupant habitatges buits de les urbanitzacions als voltants d'aquests municipis.

Pel que fa als indicadors, les dades mostren que la Renda Familiar Bruta Disponible (RFBD) de l'Anoia és més baixa que la mitjana catalana i que la mitjana de la demarcació. Si el valor català és 100, el valor de l'Anoia és 88. En euros, la mitjana de la comarca és (al 2016 i segons dades de l'Idescat) de 14.900€ per habitant, mentre que a nivell català és de 17.000€. De les 42 comarques, l'Anoia se situa en la posició 22, sota la Terra Alta i sobre el Tarragonès. De les 6 comarques de la vegueria de les Comarques Centrals, on totes són sota la mitjana catalana, ocupa la cinquena posició, només per sobre del Solsonès.

El mapa següent mostra de forma força evident la diferència en els nivells de renda de la població de la comarca. La zona sud de la demarcació de Barcelona (Anoia, Alt Penedès i Garraf) mostra una RFBD més baixa que el conjunt, de fet, són les zones amb la renda més baixa de tota la demarcació.

Figura 4- RFBD per municipi a la demarcació de Barcelona, 2018

Font: Hermes de la DIBA

A nivell intern, la comarca de l'Anoia presenta uns valors de la RFBD per habitant força similars entre els municipis. Els valors extrems són Igualada, per dalt, amb 112 i Santa Margarida de Montbui, per sota, amb 81. Tots els municipis presenten un valor de 102, on els decimals aporten variació entre ells, excepte els municipis de Capellades (95), Masquefa (98), Piera (89), Santa Margarida de Montbui (81) i Vilanova del Camí (84). A nivell de renda familiar bruta disponible per habitant, doncs, Igualada destaca per sobre de la mitjana i els citats anteriorment, per sota. Aquests municipis que tenen la RFBD per habitant més baixa es concentren en la zona de l'Anoia Sud més propera a Barcelona i a la zona de la Conca d'Òdena.

El Departament de Salut elabora l'índex socioeconòmic compost desagregat per les diferents Àrees Bàsiques de Salut de la comarca. Totes les ABS, excepte la de l'Anoia Rural presenten un nivell d'aquest índex que indica una pitjor situació socioeconòmica respecte el conjunt de Catalunya, especialment les ABS de Calaf, Vilanova del Camí i Santa Margarida de Montbui. Respecte les dimensions econòmiques que conformen l'índex cal destacar que totes les ABS menys la de Capellades presenten major població amb rendes inferiors als 18.000€/anuals i menys població amb rendes superiors a 100.000€, només l'Anoia Rural arriba a la meitat del nivell català en aquest darrer indicador. Només es ABS de l'Anoia Rural i de Santa Coloma de Queralt tenen un nivell inferior al català de persones exemptes de copagament farmacèutic, és a dir, menys persones amb pensions no contributives, amb renda garantida, renda d'inserció o subsidi de desocupació.

Àmbit Laboral

L'àmbit laboral està estretament relacionat amb l'accés a una renda. Una de les principals conseqüències de la crisi econòmica ha estat la destrucció d'ocupació, especialment en els sectors de la construcció i industrial.

Aquests llocs de treball no es recuperen en la mesura que fora desitjable i ens aboca a un context amb un atur estructural elevat. Col·lectius de joves i de majors de 45 anys són els que pateixen especialment els impactes de la nova configuració del mercat laboral: uns amb poques oportunitats d'incorporació – i incorporació de qualitat- i els altres amb poques oportunitats de reincorporació.

En aquest context han fet fortuna els discursos sobre l'emprenedoria individual i "l'autonomització" de la força de treball. En línia amb el discurs liberal de l'individualisme, les persones que han quedat sense feina no poden esperar a que una empresa els torni a contractar, ja que el model de feina assalariada garantida s'ha acabat, sinó que han "d'activar-se" i sortir a buscar les oportunitats que brinda el mercat per aquells que saben on i com buscar-les.

Aquest discurs juntament amb les possibilitats de capitalització de la pràctica totalitat de l'atur per emprendre un negoci ha fet que moltes persones que no han pogut reincorporar-se en el mercat laboral de forma assalariada hagin emprés un negoci. La problemàtica ve en el cas de moltes persones que han emprés en els mateixos sectors que no trobaven ocupació, entrant en una espiral de precarització laboral i autoexplotació, fins el punt d'esgotar el capital i no tenir, al no haver-ne generat- una prestació d'atur.

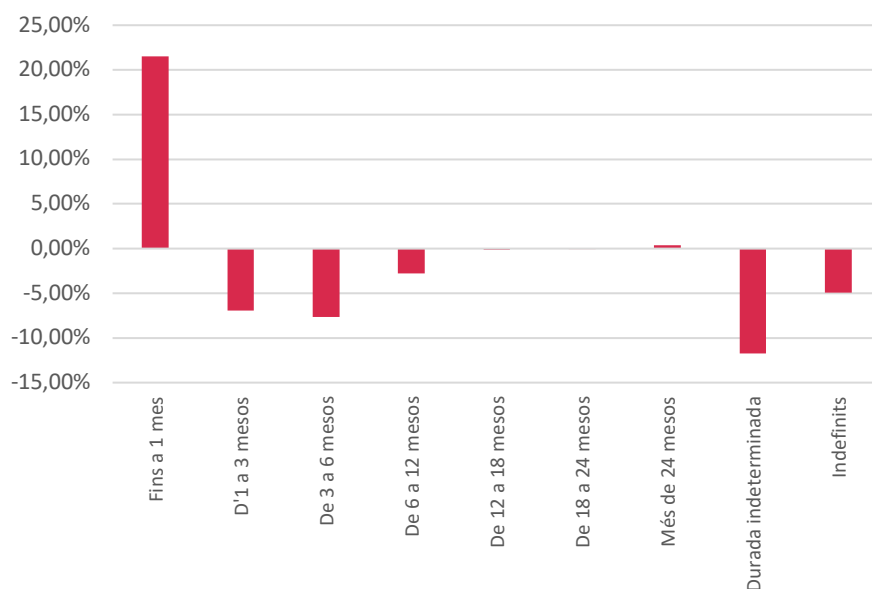
Contractació

Les dades disponibles de contractació no permeten analitzar alguns dels fenòmens més rellevants en l'actualitat a nivell de comarca, com són les persones treballadores que no arriben a final de més. Aquest fet té implicacions molt importants a l'hora de la necessària revisió d'un sistema de protecció basat en la inserció laboral. De fet, en les aportacions de les persones tècniques que han participat en la diagnosi, s'apunta que és destacable l'existència de llars pobres malgrat estar inserides al mercat de treball. Aquesta situació fa que emergeixin situacions de pobresa energètica, d'impossibilitat de pagar extraescolars o situacions d'infants sense accés al lleure per qüestions econòmiques. El fet de disposar d'una ocupació impossibilita que aquestes llars accedeixin a ajudes públiques.

Les dades mostren que la contractació a l'Anoia ha mostrat una evolució positiva després de davallar molt al 2008, però a partir del 2018, la contractació ha tornat a caure. Aquesta davallada, però, no afecta a tots els grups per igual. En tota la sèrie temporal, els homes han estat més contractats (17,07%) que no pas les dones (10,9%). Així mateix, les persones menors de 20 anys són els que més han augmentat la contractació (63,7%, tot i que en termes absoluts és el grup amb menys persones contractades), seguits de la població d'entre 20 i 25 anys (31,24%), per contra, cal destacar el grup de 30 a 44 anys que ha davallat en un 16,55% la seva contractació en el període analitzat. Els majors de 45 també han estat contractats en una tendència creixent (27,6%). Per la seva banda, la població estrangera ha estat

contractada en una proporció, de mitjana, superior al seu pes poblacional. De fet, del total de contractacions des de 2014, les persones estrangeres han representat, de mitjana, el 12% del total de contractes. Tot i això, actualment s'observa com el seu creixement en la contractació s'estanca en major mesura que no pas la contractació general.

Gràfica 13- Evolució de la contractació per durada del contracte 2006-2018. Anoia

Font: elaboració pròpia a partir de dades de l'Hermes de la DIBA

La contractació a l'Anoia s'ha donat, en els darrers anys, de forma majoritària amb una durada menor a un mes. La contractació, doncs, s'ha anat precaritzant per via d'una major temporalitat.

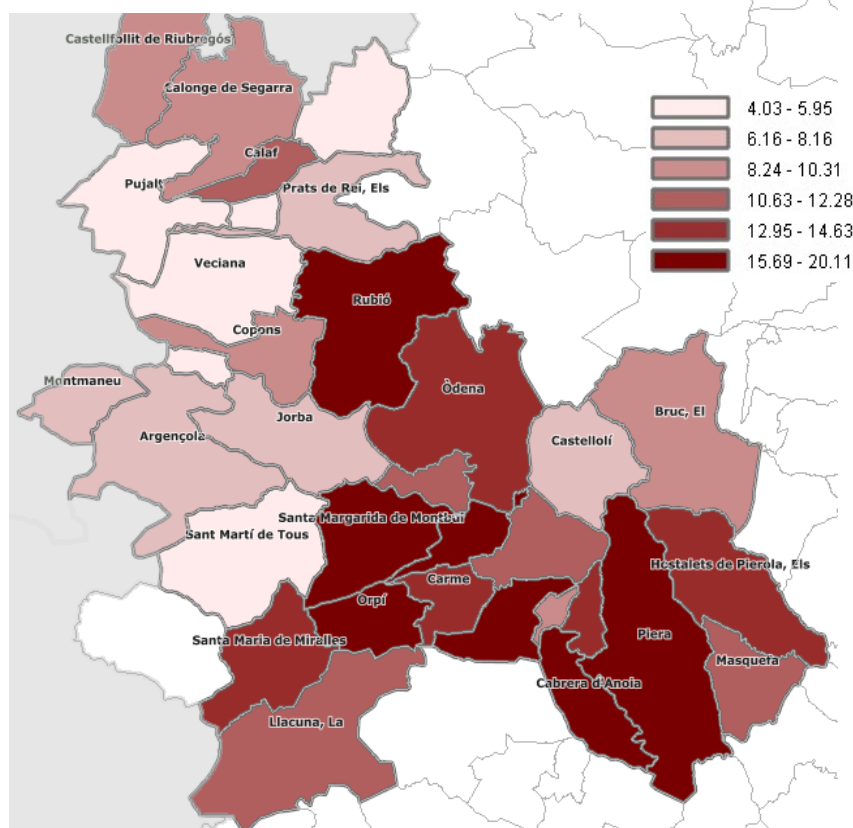
Les persones que han participat en aquesta diagnosi perceben com una problemàtica més rellevant les dificultats d'inserció particulars de les persones joves sense estudis bàsics i també de les persones que pateixen diversitats funcionals i/o problemàtiques de salut mental. Des de referents tècnics de la comarca s'apunta que, en general, les empreses no contracten persones que hagin realitzat programes d'inserció a causa de l'estigma i la desconfiança cap als col·lectius que requereixen més suport.

Atur

Segons dades del Departament d'Ocupació de setembre de 2019, la taxa d'atur a l'Anoia era del 12,65% i al conjunt de Catalunya del 10,25%. Els darrers anys les dades de l'atur han mostrat una evolució positiva, també a l'Anoia, al recuperar-se les macromagnituds econòmiques després de l'impacte de la crisi econòmica. Tot i això, com hem vist en les dades de contractació i com es veurà en les de l'atur, aquesta recuperació no ha suposat una millora generalitzada de les condicions de vida de la població, sinó que s'ha accentuat la desigualtat social i la precarietat laboral.

L'atur mostra, com altres indicadors, una distribució territorial que ens reforça la visió de diverses zones dintre de la comarca. Ja ho hem vist en termes demogràfics i en termes de les demandes i actuacions dels Serveis Socials. Lligat a aquestes darreres, veiem que els nivells d'atur a la comarca també es distribueixen de forma desigual.

Figura 5-Taxa d'atur registral per municipi. Gener 2019

Font: Hermes de la DIBA

La distribució de l'atur a la comarca torna a marca una diferenciació clara entre l'Anoia rural i els municipis del Sud i la Conca. Això lliga amb les dades vistes sobre la distribució territorial de les problemàtiques dels serveis socials i del nombre de persones usuàries.

Tot seguit presentem un breu de destacats sobre la distribució de l'atur entre la població en funció de diverses variables:

- Sexe i edat: Les taxes d'atur més elevades es concentren en els trams d'edat més joves i més grans. Els grups de 16 a 24 i de 55 a 64 són els que tenen uns nivells d'atur és alts. Per sexes, les dones presenten una taxa de quasi 7 punts superior a la dels homes (homes 10,56% i dones 16,89% al 2018). Quan creuem aquestes dues variables, veiem que l'afectació d'atur més alta es troba, i amb molta diferència, les dones de 55 a 64 anys, que doblen la taxa d'atur dels homes del mateix tram d'edat i tripliquen la taxa global d'atur de la comarca. Des del 2009, l'atur masculí ha baixat el doble que el femení.
- Procedència: la població estrangera aturada a l'Anoia representa el 15% del total de persones aturades, mentre que a Catalunya aquesta xifra puja fins el 20%. Atenent que a

la comarca la població estrangera és el 10,6%, podem afirmar que les persones estrangeres estan especialment penalitzades en l'atur.

- Nivell formatiu: el gruix de la població aturada és aquella amb estudis secundaris generalistes, sense cap especialització. La població menys present a l'atur és aquella que disposa d'estudis universitaris i alguna especialització professional. Tot i això, a la comarca es veu que hi ha un component estacional en la contractació de persones universitàries, típic de contractes de serveis.
- Sector: en el cas de l'Anoia i respecte el conjunt català, els sectors de l'agricultura i la construcció presenten uns nivells d'atur relativament menors. Entre 2009 i 2018, l'atur ha crescut en els sectors de l'agricultura i els serveis, però ha davallat en la indústria i la construcció.
- Durada de l'atur: l'atur a l'Anoia, com a Catalunya posa de relleu la dualitat del mercat de treball. La majoria de persones estan menys de 3 mesos a l'atur -això cal vincular-ho a la dada de que la majoria de contractes que es fan duren menys d'un mes- però el següent grup més majoritari és el de persones que estan més de 24 mesos a l'atur. Després de davallar fins el 2015, les situacions de més de 24 mesos a l'atur han tornat a créixer a la comarca. Aquestes situacions afecten sobretot a persones majors de 50 anys i, de forma molt clara, a les de més de 60 anys.

En relació a l'àmbit laboral cal apuntar que les mancances en el transport públic dificulten molt les possibilitats d'inserció laboral de moltes persones ja que la dependència del transport privat limita les opcions de les persones que no en disposen.

Àmbit residencial i de territori

L'àmbit residencial és un dels més rellevants al veure's clarament afectat per les ruptures en altres àmbits d'exclusió social, a banda de les dinàmiques macroeconòmiques actuals que han convertit l'habitatge en un bé d'especulació augmentant-ne els preus de forma molt marcada. No en va, és una de les principals problemàtiques identificades pels diversos actors de la comarca. L'habitatge, doncs, es veu afectat per les situacions d'atur que acaben impactant en les rendes i, aquestes, a la capacitat de les llars de fer front als pagaments de les quotes hipotecàries o els lloguers.

En una comarca com l'Anoia, les qüestions territorials també prenen espacial rellevància. La ruralitat i les dificultats associades en termes de mobilitat i accés als serveis són una constant en totes les valoracions de tipus qualitatiu que es fan de la vulnerabilitat a la comarca. A més, una de les consideracions més rellevants que es van fer en les sessions de participació i entrevistes de la diagnosi és la manca de polítiques d'habitatge comarcals; s'apunta que en els darrers 10 anys no hi ha hagut cap iniciativa en la línia de dur a terme polítiques d'habitatge comarcal, ni tant sols municipal. Aquesta realitat genera una manca de coneixement sobre la realitat de l'habitatge comarcal, no se saben les necessitats de la població, no es coneixen els habitatges buits existents, ni es té una planificació estratègica per solucionar les problemàtiques d'habitatge existents.

El mercat de lloguer

Els preus dels lloguers a la comarca se situen, de mitjana en una renda d'entre 350 i 500 euros al mes, tram que situa la comarca de l'Anoia en una renda mitjana baixa respecte el conjunt de Catalunya. Ara bé, aquestes dades estan molt distorsionades pels costos del lloguer a l'Àrea Metropolitana i cal posar-los en relació a la renda de les llars, que ja hem vist que és de les més baixes de la demarcació de Barcelona. Les dades relatives a les ajudes de lloguer indiquen que han augmentat cinc vegades entre 2012 i 2018, però l'import d'aquesta ha davallat a la meitat.

Aquesta necessitat de suport en l'accés a l'habitatge s'evidencia, també, amb les dades que indiquen un increment de 3,8 vegades les persones inscrites al registre d'habitatges amb protecció oficial. Aquestes dades contrasten amb la important davallada d'habitatges llogats a través de les borses de lloguer social, que han caigut a més de la meitat. Tot i així, les persones tècniques de la comarca remarquen les següents problemàtiques:

- Manca de pisos de lloguer. No hi ha oferta d'habitatges de lloguer en el mercat privat ni tampoc en el públic. Els habitatges que hi són tenen uns preus massa elevats per les possibilitats de la població de la comarca que cerca un habitatge, especialment la població jove.
- Poca o nul·la aposta de l'administració pels habitatges de protecció oficial. Les administracions no aposten per habitatge protegit de lloguer ni tampoc per adquirir habitatge a través de l'eina de Tanteig i Retraete de la que disposen.
- Discriminació en l'accés a l'habitatge de lloguer. Es relata que moltes persones propietàries posen condicions molt estrictes a les persones llogateres (del tot contradictori amb la realitat de precarietat del mercat laboral) i, fins i tot, es relaten situacions de discriminació a persones estrangeres, persones amb discapacitat, persones receptores de prestacions socials i joves ex tutelats.
- Mesa d'emergència no funcional. La mesa d'emergència no té habitatges i té un funcionament molt lent.

Habitatges buits

Les problemàtiques d'accés a l'habitatge a l'Anoia, i a altres indrets, han de conviure amb una realitat rellevant com és l'existència d'habitatges buits als pobles i ciutats. Els estocs d'habitatge buits són importants a tot arreu, però no hi ha informació actualitzada i contrastada al respecte. De la diagnosi qualitativa se n'extrau que a l'Anoia no es té coneixement veraç sobre aquesta realitat.

L'Estudi sobre els estocs d'habitatges a Catalunya: Habitatges registrats sense vendre, inscrits als Registres de la Propietat i Mercantils de Catalunya de l'Agència Catalana de l'Habitatge aporta les següents dades: a l'Anoia hi havia 2124 habitatges d'obra nova sense vendre a 2013 (les dades afegeixen

Igualada). L'Anoia se situa a la banda alta de les comarques catalanes pel que fa a estic de pisos nous sense vendre, en concret entre 15 i 20 habitatges per 1.000 habitants.

Per la seva banda, es dades del Cens de 2011 apunten que hi havia 7001 habitatges buits sense contar els d'Igualada. Aquesta realitat dels habitatges buits porta a una altra problemàtica rellevant de l'àmbit de l'habitatge, les ocupacions irregulars.

Ocupacions irregulars d'habitatges

No es disposa de dades d'aquesta realitat i hem de treballar en base als coneixements de les persones tècniques de la comarca fruit del seu treball quotidià amb aquesta realitat social. De forma molt sintètica, les principals problemàtiques són:

- Erosió de la convivència entre persones llogateres i persones que ocupen de manera irregular i, també, pressions a persones llogateres per part de les organitzacions que gestionen les ocupacions perquè acabin abandonant els seus habitatges.
- Inseguretat per l'accés irregular als subministraments que genera riscos per la salut, així com inseguretat en l'accés a l'energia.
- Inexistència d'alternatives habitacionals per a les persones que estan ocupant.
- La relació amb les entitats bancàries no és de col·laboració, al contrari. No compleixen les seves obligacions amb les comunitats i interfereixen en els processos de treball dels serveis socials amb les llars ocupades.

Àmbit formatiu

La formació és un aspecte clau per als itineraris d'inclusió social. Ja s'ha vist en l'apartat de les dades d'atur com el nivell formatiu representa, encara avui, una certa garantia contra les situacions d'atur i la durada d'aquestes. Però no només la formació reglada és rellevant, també ho és la formació i capacitació generals per tal de poder treballar en posteriors dinàmiques d'empoderament i autonomia personals i grupals; el foment de l'autonomia i l'empoderament de les persones passa necessàriament per tenir habilitats i capacitats personals per gestionar la pròpia vida i fer front a les ruptures i problemàtiques que es van donant en les trajectòries de vida de forma solvent.

Les dades de l'àmbit formatiu a nivell comarcal són difícils d'obtenir, per no dir impossibles. Per això farem una breu repassada a alguns indicadors a nivell català. L'abandonament escolar ha anat davallant en els darrers anys, però el català està per sobre del nivell europeu i representa un 18% del total. Ara bé, per sexes, els nois abandonen molt més els estudis que o pas les noies, quasi doblant les xifres.

Les xifres de rendiment escolar extretes de l'informe PISA indiquen que el nivell català és millor que l'espanyol i europeu en el seu conjunt, però tot i així hi ha una mitjana d'un 16% de nois i noies de 15 anys amb baix rendiment en comprensió lectora, matemàtiques i ciències.

Finalment, destacar que a Catalunya hi havia un 16% de població entre 18 i 24 anys que no estudiava ni treballava, al 2018.

En termes concrets de la comarca, sí que cal destacar que la taxa d'escolarització als 17 anys ha davallat un 4% entre 2012 i 2017, situant-se sobre el 80%. És a dir, hi ha un 20% de joves de 17 anys que no estan escolaritzats a la comarca en una tendència creixent.

Les persones tècniques de la comarca destaquen com una de les principals problemàtiques la manca de coordinació entre centres formatius, entre ells i amb altres serveis. A més, s'apunta:

- Manca de suport per a les persones treballadores de l'àmbit formatiu per l'abordatge de la diversitat.
- Reforçar els vincles entre el sistema formatiu, les entitats i els actors comunitaris.
- L'absentisme escolar és una problemàtica general, també a l'Anoia. No existeix, però, una estratègia conjunta a la comarca que permeti treballar de forma coordinada aquesta problemàtica.
- Les situacions econòmiques de moltes famílies són un impediment per a que els infants puguin dur a terme activitats culturals o esportives addicionals.
- Manca de formació dual a la comarca.
- La majoria de la formació que es fa a la comarca es centralitza als municipis de la Conca d'Òdena.
- Força desigualtat entre els recursos formatius per municipi.
- Manca de vincle entre les famílies i els centres educatius, sobretot les famílies en situació de vulnerabilitat.

Àmbit social i sanitari

En aquest àmbit hi entren tant aquelles situacions de diversitat funcional com de malaltia psicològica. En el cas concret de l'Anoia és rellevant remarcar, també, les situacions de dependència vinculades amb l'edat, agreujades per situacions d'aïllament físic dels entorns rurals o aïllament social. L'àmbit territorial

també té un paper rellevant en la distribució, disponibilitat i accessibilitat als serveis de salut i socio-sanitaris.

Aquest àmbit socio-sanitari, però, també té un marcat caràcter social. Moltes de les problemàtiques sanitàries tenen una estreta vinculació amb la classe social, ja sigui per una qüestió d'hàbits (higiènics, alimentaris, de salut), com d'accés als recursos sanitaris. A tall d'exemple, els diferents districtes de Barcelona presenten esperances de vida diferents, i aquesta està relacionada amb el nivell de renda dels barris. Aquestes desigualtats en l'esperança de vida vinculades a la classe social estan relacionades amb una aprehensió diferent de la salut, amb un comportament diferenciat pel que fa als hàbits de saludables (esports, addiccions, alimentació) i a la disposició desigual de recursos econòmics per destinar a aspectes de salut.

Dades de Salut

En termes generals, la població de la comarca no presenta uns nivells de salut molt pitjors que el conjunt de Catalunya. De fet, el nombre de visites/any en les diferents Àrees Bàsiques per pacient no supera la mitjana catalana, exceptuant l'ABS de Santa Coloma de Queralt. Tampoc s'observa un ús més intensiu del sistema per part de les persones majors de 74 anys, tot i l'elevat envelliment d'algunes zones (en les zones més envellides, aquest ús és més intensiu però no superior al conjunt de Catalunya). Per sexes, sí que veiem que els homes majors de 74 anys fan un ús més intensiu del sistema de salut pública, segurament, per un pitjor estat de salut.

Pel que fa al nombre de receptes, l'Anoia presenta una distribució territorial determinada: es donen més receptes en les ABS de l'Anoia Sud i Conca que no pas en les de l'Anoia Rural. Per tant, pesen més els determinants socials de la salut que no pas l'envelliment en certes patologies que requereixen mediació.

La incidència de la salut en el mercat de treball es veu en què la majoria d'ABS registren més dies de baixa laboral per incapacitat que no pas el conjunt de Catalunya, excepte les ABS de Piera i Santa Coloma de Queralt.

Població amb discapacitat

La població amb discapacitat de l'Anoia no presenta grans diferències respecte el conjunt de la població amb discapacitats de Catalunya. Veiem lleugeres diferències en el tipus i l'edat de les persones amb discapacitat, tot i que són petites. Observem una major presència de discapacitats de tipus mental i una menor de tipus físic. Alguns dels recursos especialitzats que hi ha a la comarca en atenció a la malaltia mental pot explicar aquesta lleugera variació. Sí que podem observar majors diferències si comparem els diferencials interns en cada grup geogràfic. La població amb discapacitat a Catalunya està més feminitzada que no pas la població amb discapacitat de la comarca. Aquest fet pot estar relacionat amb el fet que la població amb discapacitat del conjunt de Catalunya és més gran que no pas la de la comarca.

De forma més concreta i vinculat a les problemàtiques derivades de la malaltia mental, en destaquem dues aportades pel personal tècnic de la comarca:

- Manca de coordinació entre serveis que fa que alguns casos es perdin en el trànsit d'un servei a un altre per manca de seguiment i comunicació.
- L'estigma de la malaltia de salut mental fa que moltes patologies quedin amagades i no es diagnostiquin. Manquen eines de diagnosi i recursos per la detecció.

Salut Mental

Les dades del Departament de Salut indiquen que el percentatge de població atesa pel Centre de Salut Mental d'Adults respecte el total de la comarca és del 2,56%, molt proper al 2,66% general de Catalunya. On es nota un diferencial més gran respecte al conjunt del país és en l'atenció a la salut mental de la població jove, ja que a l'Anoia s'atén al 7,35% i al conjunt de Catalunya al 4,57%. Aquestes dades es mostren molt esbiaixades per qüestió de gènere, ja que en la població adulta, més del 60% de les atencions són a dones, mentre que entre la jove és a la inversa, el 60% és a homes.

Les persones ateses pel CSMA i el CSMIJ a la comarca presenten les següents característiques:

Taula 3- Dades CSMA i CSMIJ Anoia comparatives amb Catalunya. 2017

	Anoia	Catalunya
CSMA		
Persones ateses	2,57%	2,66%
Pacients amb nivell socioeconòmic molt baix	16,07%	13,69%
Pacients crònics de salut mental	56,62%	51,13%
Pacients crònics complexos de salut mental	35,57%	32,30%
CSMIJ		
Persones ateses	7,35%	4,58%
Pacients amb nivell socioeconòmic molt baix	9,78%	9,01%
Pacients crònics de salut mental	16,205	22,28%
Pacients crònics complexos de saut mental	4,385	5,28%

Font: Elaboració pròpia a partir de la Memòria de Salut Mental 2017

Les dades de la comarca no mostren una excessiva divergència respecte les del conjunt de Catalunya. Sí que podem destacar el major percentatge de persones ateses amb un nivell socioeconòmic molt baix i la major presència de pacients crònics, en el cas del CMSA. Per la seva banda, ja hem destacat la major atenció del CSMIJ respecte el total de la població de referència i potser cal posar l'accent en la menor presència de casos crònics entre la població jove. Possiblement, caldria posar l'accent en aquest diferencial entre una menor presència de crònics joves i una major presència de crònics adults, per tal d'evitar la cronificació de casos que venen des de joves.

Per tipologia de trastorn, destacar una major presència del trastorn mental greu, però menor incidència en les altres tipologies recollides, posant l'accent en una presència menor d'ansietat i depressió a la

comarca respecte el conjunt de Catalunya. Entre la població jove atesa pel CSMIJ, les dades de 2017 mostren una incidència molt menor a la comarca de TDAH respecte les dades catalanes però una major presència -significativament alta- de Trastorn d'Aprenentatge i de Trastorn del Comportament, segurament vinculats a determinants socials de la salut mental.

El tractament de les addiccions destaca pel tractament de l'alcohol, però tractaments menors per cocaïna i la resta de drogues, excepte les que estan sota la categoria "altres", que és molt més alta a la comarca que no pas a Catalunya. Finalment, apuntar que el nombre de joves de 14 a 18 anys que consumeixen alcohol és, en general, més baix que la mitjana catalana, excepte les Àrees Bàsiques de Salut de l'Anoia Rural i santa Margarida de Montbui, o les xifres són força més altes que la mitjana catalana.

Àmbit relacional

Aquest és un àmbit de l'exclusió social que no comporta una manca material directa, però cobra una importància molt gran en l'actual situació de retirada de l'estat del benestar. La participació de xarxes relacionals és de suma importància per poder articular processos d'inclusió reeixits. Ja s'ha apuntat en la part inicial d'aquests document que un dels espais on cal treballar els processos d'inclusió és en el de la participació de les persones en xarxes relacionals de reciprocitat (a més de la participació en l'espai de renda i disposar dels drets de ciutadania reconeguts en plenitud).

Les xarxes relacionals són importants perquè poden aportar recursos molt valuosos per les persones, especialment aquelles que es troben en situacions de risc o iniciant processos d'inclusió. Les xarxes, segons diversos autors, aporten recursos de diferent naturalesa, principalment: suport emocional i companyia social, capital social, informació i recursos per l'ocupabilitat, suport material, serveis i una guia cognitiva i de comportament social. Les xarxes transfereixen recursos en forma d'avis/es que acullen fills/es i néts i netes els mantenen amb la seva pensió; o en la forma de fills adults amb atur de llarga durada que viuen a casa dels pares i mares. També transfereixen informació relativa a oportunitats laborals, habitatge en millors condicions o oportunitats formatives. Al seu torn les xarxes també brinden serveis en forma de cura de fills o persones dependents per poder conciliar la vida personal i laboral, entre altres exemples.

Al seu torn, les xarxes relacionals són espais on es poden generar factors d'exclusió importants, factors d'exclusió que poden, i de fet ho fan, tenir conseqüències molt notables per les posteriors trajectòries vitals: violència masclista, maltractaments de persones grans, pares o infants, bulling, assetjament, entre d'altres. Per tant, la importància de la disponibilitat de xarxes no ha d'amagar que en aquests espais també es poden donar situacions perjudicials per a les persones i les seves trajectòries vitals.

Aquest àmbit, a més, posa de relleu la necessitat de treballar la inclusió social amb una perspectiva comunitària, que permeti reteixir els vincles trencats en els barris arrel de la crisi econòmica, de la pèrdua de cohesió social i la creixent individualització de la societat. També cal apuntar la necessària mirada intercultural, ja que les persones migrades poden no tenir accés a les xarxes relacionals de la comunitat per, entre altres, manca de coneixement de l'idioma o de l'entorn i recursos.

Violència masclista

Les dades de serveis socials del Consell Comarcal aporten informació sobre la realitat de l'atenció a les dones que pateixen violència masclista. El Consell Comarcal disposa del Servei d'Informació i Atenció a les Dones (SIAD). Aquest servei no es limita només a dones en situació de violència masclista, tot i que són les principals atencions.

Taula 44- Atencions del SIAD

	Informació i orientació	Atenció Psicològica	Assessorament Jurídic
2015	86	84	56
2016	165	156	77
2017	105	95	66
2018	106	145	64

Font: elaboració pròpia a partir de les memòries del Departament de Benestar i Atenció a la Ciutadania de l'Anoia

Les dades mostren un increment del suport que reben les dones de la comarca, ja que les atencions creixen amb el temps. L'atenció psicològica és el tipus d'atenció que més es va dur a terme al 2018.

La comarca també disposa d'una llar d'acollida (gestionada per Càritas i amb la col·laboració econòmica del Consell Comarcal) per aquelles dones -i els seus fills- que, a causa de la situació de violència masclista, han d'abandonar la llar. Les xifres de la taula següent indiquen que en els darrers temps les dones que han necessitat aquest recurs s'han doblat. Així mateix, els dies que s'ha fet ús d'aquest recurs s'ha quasi triplicat.

Aïllament social

A nivell relacional, i sobretot en entorns rurals, resulta rellevant atendre les persones grans que viuen soles. Per si mateix no implica cap possible factor d'exclusió si és una soledat volguda, però caldria conèixer la realitat de la soledat no desitjada. En el cas de les persones grans, les situacions de soledat es poden veure agreujades en termes relacionals per qüestions de mobilitat: problemes físics, manca d'ascensor o viure en masies i pobles aïllats; en aquests casos la soledat es pot convertir en aïllament. Per això cal poder detectar aquestes situacions i atendre-les per evitar la desconexió total de les persones grans del seu voltant.

Les xifres que ofereix Idescat sobre les persones majors de 75 anys que viuen soles a l'Anoia han variat poc en els darrers anys: han passat del 27,5% al 27,9% entre 2012 i 2017. Per tant les persones majors de 75 anys que viuen soles són un 28% del total. En termes absoluts a la comarca hi ha 1230 persones majors de 75 anys. Amb les dades anteriors podem afirmar que a la comarca hi ha unes 345 persones majors de 75 anys que viuen soles.

A banda de les problemàtiques ja apuntades, en l'àmbit relacional es destaca la manca de cohesió social en els municipis i la pèrdua de la relació veïnal. Aquesta manca de cohesió no es tradueix

necessàriament en conflicte comunitari, sinó que manca un diàleg entre comunitats que vagi és enllà de la convivència en un mateix municipi.

Àmbit de ciutadania i participació

Aquest àmbit fa referència a totes les situacions d'exclusió generades per una manca de drets de ciutadania, ja sigui generada per una migració, un procés de reagrupament o bé mesures penitenciàries. També es contemplen aquelles situacions d'exclusió de la vida pública i política per motius de procedència, gènere, entre altres. Obtenir dades relatives a aquest àmbit no és senzill, sobretot nivell comarcal.

SAIM és el Servei d'Assessorament Itinerant per a Persones Migrades i ofereix formació i informació de caràcter bàsic a les persones estrangeres immigrades, amb la finalitat de promoure'n l'autonomia personal. El Servei també ofereix assessorament sobre tràmits d'estrangeria i orientació a aquelles persones que volen emigrar a un altre país.

Taula 5. Dades del SAIM

	Persones ateses	Informes d'arrelament tramitats	Informes d'esforç d'integració
2015	185	24	43
2016	185	35	5
2017	286	23	6
2018	457	24	2

Font: elaboració pròpia a partir de les memòries del Departament de Benestar i Atenció a la Ciutadania de l'Anoia

Des dels tècnics i tècniques de la comarca apunten que cal una tasca important per difondre els drets que tenen les persones migrades, sobretot aquelles en situació irregular. Aquest desconeixement fa que siguin un col·lectiu especialment vulnerable.

El primer semestre de 2019 es van demanar 152 Certificats de Primera Acollida a l'Anoia, un 2,4% més que el mateix període de l'any anterior. Aquest certificat, que s'obté amb l'aprofitament dels recursos de primera acollida, és un document amb valor probatori que és d'utilitat en els processos d'estrangeria (arrelament social, modificació i/o renovació d'autoritzacions de residència) o d'adquisició de la nacionalitat, entre d'altres

Participació en i de les entitats

Les entitats reclamen una major implicació de la població i que aquesta, al seu torn, afirma no tenir prou coneixement de les activitats i mecanismes de participació de les entitats. Aquesta manca de comunicació és extensiva, també, a les activitats que es duen a terme des de l'administració; cal doncs, revisar els canals de comunicació. Vinculat a això s'apunta que manquen espais de trobada i coordinació de les entitats que permetin aglutinar l'oferta i recollir totes les activitats per comunicar-les de forma convenient.

Les entitats i l'administració apunten altres problemàtiques banda de la manca de comunicació i coordinació per la baixa participació en les entitats i, sobretot, per la manca de participació diversa: barrera idiomàtica, poca oferta amb visió intercultural, dificultats de conciliació que exclouen perfils determinats o els problemes de mobilitat i transport de la comarca.

Pel que fa a la participació ciutadana s'apunta que manquen espais de participació ciutadana, sobretot espais on hi hagi participació ciutadana i de les entitats, ja que la majoria són espais tècnics i/o polítics. Des de l'Administració s'hauria de procurar la creació de més espais i fomentar la cultura participativa de la població de la comarca.

Principals necessitats que pot abordar el PLACI

En el present apartat es farà un recull sintètic d'aquelles problemàtiques que han resultat ser més rellevants per l'àmbit d'intervenció del PLACI de l'Anoia. Això vol dir que s'ha aplicat un criteri de possibilitat i palusibilitat a les problemàtiques que s'han seleccionat com aquelles que el pla podrà abordar. Quan es fa una diagnosi d'aquesta magnitud apareixen moltes problemàtiques que escapen al marc d'acció d'un ens local i, per tant, cal enfocar les accions en aquelles en les que sí que es pot intervenir. La planificació local ha de ser capaç de donar resposta als reptes que es plantegi fer front i, per tant, aquests han d'estar al seu abast.

Així s'han classificat aquestes problemàtiques en diversos eixos perquè possibilitin el disseny del futur Pla d'Acció. Així, les principals necessitats identificades a la comarca i que el PLACI hi pot prendre part són:

- 1. Enxarxament i coordinació:** han estat diversos els àmbits en els que ha emergit la necessitat de major coordinació tant a nivell tècnic com d'entitats. Així, es detecta manca de coordinació entre agents clau per al desenvolupament econòmic de la comarca, manca coordinació entre centres formatius i entre aquests i els recursos ocupacionals. Per la seva banda manca enxarxament i cooperació entre entitats, tant del mateix municipi com entitats del mateix sector i, també, entre aquestes i els recursos tècnics per establir llaços de col·laboració.
- 2. Detecció comunitària:** sobretot en els ens torns rurals i en les urbanitzacions més aïllades. L'aïllament físic genera dinàmiques de solitud i aïllament socials que propicien l'aparició d'altres problemàtiques de tipus relacional i/o de salut. Detectar aquestes situacions en els llocs menys accessibles i densos de la comarca és un repte per poder atendre totes aquestes situacions. Al seu torn, l'establiment de xarxes comunitàries de detecció permet emprar aquests recursos també en entorns més urbans per facilitar la feina dels serveis socials o altres serveis.
- 3. Política d'Habitatge:** la inexistència d'una política comarcal d'habitatge genera que no hi hagi recursos ni una estratègia clara i conjunta sobre les accions a emprendre en aquesta matèria. Cal abordar les problemàtiques d'habitatge existents, que són diverses: manca d'oferta de lloguer, manca habitatge protegit, despoblament, ocupacions, parc d'habitatges buits. A banda,

cal treballar amb les actituds de discriminació cap a certs col·lectius que es relaten en el mercat de lloguer.

4. **Reforç de la cohesió social:** en determinades zones de la comarca es relaten problemàtiques de cohesió social, sobretot pel que fa a població d'origen divers. Es relaten dificultats perquè aquesta població accedeixi a formacions d'alfabetització i/o de català, manca relació i vincle amb el sistema educatiu i les AFAs. Existeixen pràctiques poc inclusives en algunes entitats (visió eurocèntrica i activitats i dinàmiques no pensades per la participació de tothom). La detecció comunitària citada anteriorment, ha de permetre vincular les persones que pateixen aïllament social a dinàmiques comunitàries. Aquest punt es vincula amb el proper.
5. **Foment de la participació ciutadana:** són pocs els espais propicis per la participació ciutadana. Aquesta participació és entesa en els seu sentit més ampli: tant de processos de participació per la presa de decisions sobre les polítiques públiques fins a la participació en entitats de la comarca o en els equipaments públics. Es detecta la necessitat de poder fomentar la cultura participativa i el reforç de les entitats des de diversos punts de vista.
6. **Explorar les potencialitats econòmiques de la comarca:** s'identifiquen potencialitats interessants en la comarca en termes econòmics i laborals. La seva proximitat amb Barcelona, la part rural i de sector primari existent a l'Anoia, els clústers tecnològics i el foment de l'economia circular poden generar desenvolupament endogen a la comarca.

Proposta preliminar de línies de treball

Reptes i necessitats	Línies de treball
Enxarxament i coordinació	<p>L'Anoia enxarxada</p> <p>Establir els espais, objectius i dinàmiques necessàries per avançar cap a un treball en xarxa entre diversos agents comarcals, que garanteixi una atenció integral, eficient i coordinada a la població i les entitats.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Agents de Desenvolupament econòmic ▪ Actors formatius ▪ Vincle formació-ocupació ▪ Enxarxament i coordinació entre entitats i entre aquestes si altres agents
Detecció comunitària	<p>L'Anoia cuidadora</p> <p>Dissenyar mecanismes de detecció comunitària participats per tota la diversitat d'agents ciutadans i institucionals que permeti detectar situacions</p>

	<p>de mançanes socials, vulnerabilitat i problemàtica de salut mental, estigma, entre altres, especialment en entorns rurals. Així mateix, cal dissenyar mecanismes de resposta.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Detecció de solitud no desitjada i aïllament ▪ Detecció de pobresa energètica ▪ Detecció de maltractaments ▪ Detecció de discriminacions
<p>Política d'Habitatge</p>	<p>L'Anoia viscuda</p> <p>Articulació d'una política d'habitatge compartida i que abordi els principals problemes existents a la comarca.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Manca d'habitatge de lloguer tant protegit com lliure ▪ Dificultats d'accés a l'habitatge per determinats col·lectius ▪ Despoblament de zones rurals ▪ Parc d'habitatges buits ▪ Ocupacions il·legals d'habitatges i problemes associats
<p>Reforç de la cohesió social</p>	<p>L'Anoia acollidora</p> <p>Dissenyar i reforçar accions de dinamització comunitària que vagin encarades a reforçar els sentiments de pertinença i vinculació entre població diversa.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Problemàtiques d'aïllament social ▪ Manca de relació entre població d'orígens diversos ▪ Manca de vincle d'algunes persones i col·lectius amb la vida associativa. ▪ Revisió de pràctiques en alguns agents comunitaris per fer-les més inclusives
<p>Foment de la participació ciutadana</p>	<p>L'Anoia participativa</p>

	<p>Crear els mecanismes necessaris (espais, processos i dinàmiques) per augmentar la formació i participació de la ciutadania en la vida i gestió públiques.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Reforç del moviment associatiu ▪ Creació de més espais de participació ▪ Dinamització dels equipaments com a motors comunitaris ▪ Formació en cultura participativa
<p>Explorar les potencialitats econòmiques de la comarca</p>	<p>L'Anoia dinàmica</p> <p>Maximitzar les potencialitats de la comarca tot explorant formes innovadores de dinamització econòmica i creació d'ocupació de qualitat.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Coordinació dels diversos agents econòmics, laborals i socials de la comarca. ▪ Explorar les potencialitats de les noves propostes: economia circular, economia directa, relocalització. ▪ Explorar la ruralitat des d'un punt de vista endogen i com a atractiu